

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ  
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**І.П. Логвінова**

**РОЗВИТОК ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТАРШИХ  
ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО  
РОЗВИТКУ**

**Навчально-методичний посібник**

*«Схвалено до використання в навчально-виховному процесі» комісією із  
спеціальної педагогіки Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства  
освіти і науки України»  
(Протокол №1 від 20 січня 2015)*

Київ – 2014

УДК 159.928.78-056.34:616.89-008.1]:159.98:794.8:[73+741]-032.576(083.132)  
ББК 88.413-38+74.100.575.13  
Л — 69

*Навчально-методичний посібник схвалено до використання у навчальному процесі  
Міністерством освіти і науки України  
лист ДНУ “Інституту інноваційних технологій і змісту освіти”  
№ 14.1/12-Г-21 від 31.01.2015*

**Рецензенти:**

**Кирилюк І. М.** - кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології НПУ імені М.П. Драгоманова;  
**Крупська Н. Ю.** - завідувач ДНЗ компенсуючого типу № 41 “Гніздечко” м. Полтави.

Логвінова І. Розвиток ігрової діяльності старших дошкільників із затримкою психічного розвитку / *І.П. Логвінова. - 2014. - 125 с.*

У навчально-методичному посібнику висвітлюються основні поняття, що складають психологічний зміст феномену гри і є опорними для реалізації психокорекційного підходу формування ігрової діяльності дошкільників із ЗПР: здатність до гри, побудова ігрового простору, реалізація ігрового задуму, регуляція ігрової взаємодії. Розкривається питання про ознаки патологічної і здорової гри відносно вікових фаз розвитку особистості дошкільників. *Представлено відомості щодо психологічних особливостей формування ігрової діяльності у дошкільників із ЗПР. Розроблено психокорекційний підхід формування ігрової діяльності у старших дошкільників із ЗПР із застосуванням методу піскової гри «sand-play».*

Навчально-методичний посібник адресований практичним психологам, педагогам різних типів навчальних закладів, які відвідують дошкільники із ЗПР (спеціальні дошкільні навчальні заклади, навчально-виховні комплекси, навчально-реабілітаційні центри), науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців у галузі корекційної освіти та психології; студентам ВНЗ.

УДК 159.928.78-056.34:616.89-008.1]:159.98:794.8:[73+741]-032.576(083.132)  
ББК 88.413-38+74.100.575.13

## ЗМІСТ

|                                                                                        |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Передмова.....                                                                         | 4          |
| <b>ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ГРИ.....</b>                                                    | <b>8</b>   |
| Роль і значення гри у психічному розвитку дитини.....                                  | 8          |
| З чого починається гра? Які дії можна вважати ігровими?                                |            |
| Розвиток гри у ранньому і дошкільному віці.....                                        | 12         |
| Розвиток гри і теорія прив'язаності: зв'язки.....                                      | 25         |
| Компоненти психологічного змісту гри.....                                              | 30         |
| <b>Зв'язок розвитку гри і Я-розвитку.....</b>                                          | <b>41</b>  |
| Ознаки здорової гри. Умови для формування здорової гри .....                           | 51         |
| <b>Ознаки патологічної гри .....</b>                                                   | <b>60</b>  |
| Психологічні особливості гри у дітей із затримкою психічного розвитку.....             | 67         |
| <b>МЕТОД ПІСКОВОЇ ТЕРАПІЇ Sandplay.....</b>                                            | <b>73</b>  |
| <b>Теоретико-історичний аспект виникнення піскової терапії Sandplay як методу.....</b> | <b>73</b>  |
| <b>Техніка та атрибути піскової гри Sandplay.....</b>                                  | <b>79</b>  |
| <b>Дія символів та їх значення для терапії піскової гри Sandplay .....</b>             | <b>86</b>  |
| Інтерпретація піскової гри (за М. Кальфом).....                                        | 90         |
| Розвиток ігрової діяльності у дітей із ЗПР методом піскової гри .....                  | 95         |
| Словник спеціальних термінів.....                                                      | 118        |
| <b>Рекомендована література.....</b>                                                   | <b>121</b> |

## Анотація

**Проекту рукопису «Розвиток ігрової діяльності у старших дошкільників із затримкою психічного розвитку»: навчально-методичний посібник / Логвінова І.П. – К., 2014.– 5,0 др.арк.**

Актуальність висвітлюваної проблематики зумовлена, в першу чергу, недостатністю у сучасній спеціальній психології досліджень, які б розкривали зміст психолого-педагогічних умов формування ігрової діяльності дошкільників із затримкою психічного розвитку (далі ЗПР) з урахуванням прямої залежності гри від рівня Я-розвитку. Основним акцентом такого підходу постає надання чільного значення грі, як відправній точці у розвитку всієї психічної сфери у дошкільному віці. А тому вирішальним у контексті опрацювання даної проблеми стала розробка технологій психолого-педагогічних інтервенцій у психокорекції ігрової поведінки та ігрової взаємодії з метою впливу на стан психічної сфери вцілому та особистісного розвитку дошкільників із ЗПР зокрема.

У навчально-методичному посібнику висвітлюються основні поняття, що складають психологічний зміст феномену гри і є опорними для реалізації психокорекційного підходу формування ігрової діяльності дошкільників із ЗПР: здатність до гри, побудова ігрового простору, реалізація ігрового задуму, регуляція ігрової взаємодії. Розкривається питання про ознаки патологічної і здорової гри відносно вікових фаз розвитку особистості дошкільників. *Представлено відомості щодо психологічних особливостей формування ігрової діяльності у дошкільників із ЗПР. Розроблено психокорекційний підхід формування ігрової діяльності у старших дошкільників із ЗПР із застосуванням технології піскової гри «sand-play».*

Посібник підготовлений за результатами завершеної у 2014 році фундаментальної НДР **“Психолого-педагогічне обґрунтування змісту і методів особистісно орієнтованого навчання дітей із ЗПР”** (2012-2014рр. Державний реєстраційний номер теми 0112U000591)

Навчально-методичний посібник адресований вихователям, практичним психологам різних типів навчальних закладів, які відвідують дошкільники із ЗПР (спеціальні дошкільні навчальні заклади, навчально-виховні комплекси, навчально-реабілітаційні центри), науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців у галузі корекційної освіти та психології; студентам ВНЗ.